

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/66/2017
Identifikačné číslo spisu:	1104131169
Dátum vydania rozhodnutia:	14.09.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Emil Franciscy
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1104131169.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu F. A., bývajúceho v B., proti žalovanej Sociálnej poisťovni, so sídlom v Bratislave, 29. augusta č. 8, IČO: 30807484, o náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 8 C 559/2004, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 22. marca 2016 sp. zn. 5 Co 581/2014, 5 Co 582/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobca sa v konaní domáhal, aby súd: a/ určil, že jeho invalidita je v príčinnej súvislosti s pracovným úrazom, ktorý utrpel 19. júla 2002, b/ uložil žalovanej povinnosť nahradiť mu stratu na zárobku (rozdiel) za obdobie od 1. augusta 2003 do 31. decembra 2003 a od 1. januára 2004 mu platiť úrazovú rentu.

2. Rozsudkom z 8. septembra 2006 č. k. 8 C 559/2004-85 Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) žalobu v celom rozsahu zamietol; rozhodol tiež o trovách konania. V odôvodnení uviedol, že nemá právomoc rozhodovať o tom, či žalobcova invalidita nastala následkom pracovného úrazu (o tom je oprávnená rozhodovať Sociálna poisťovňa), a že preto žalobu v časti požadovaného určenia zamietol. Zamietnutie žaloby vo zvyšku odôvodnil tým, že finančné požiadavky žalobcu voči žalovanej sa odvíjajú od určovacej (časti) žaloby, preto vzhľadom na neopodstatnenosť tejto časti treba zamietnuť žalobu ako celok. Výrok o trovách odôvodnil podľa § 150 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“).

3. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Bratislave (ďalej aj len „odvolací súd“) uznesením z 13. novembra 2007 sp. zn. 5 Co 533/2006 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a konanie zastavil s tým, že po právoplatnosti uznesenia bude vec postúpená na rozhodnutie Sociálnej poisťovni. V odôvodnení poukázal na § 272 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon č. 461/2003

Z.z.“) a konštatoval, že náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity sa považuje od 1. januára 2004 za úrazovú rentu, rozhodovanie o ktorej nepatrí do právomoci všeobecného súdu. Z dôvodu absencie tejto základnej podmienky konania zrušil prvoinštančný rozsudok a konanie zastavil s tým, že po právoplatnosti uznesenia bude vec postúpená na rozhodnutie Sociálnej poisťovni (§ 103 a § 104 ods. 1 O.s.p.). Výrok o trovách konania odôvodnil podľa § 224 ods. 1 a § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

4. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením z 13. decembra 2010 sp. zn. 1 Cdo 135/2009 zrušil napadnuté uznesenie a/ v časti, ktorou odvolací súd zrušil uznesenie súdu prvej inštancie v rozsahu zamietnutia žaloby o náhradu za stratu na zárobku od 1. augusta 2003 do 31. decembra 2003 s príslušenstvom, a ktorou konanie o tejto časti žaloby zastavil a postúpil na rozhodnutie Sociálnej poisťovni v Bratislave, b/ vo výroku o trovách konania. Vec v rozsahu zrušenia vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Dovolanie žalobcu vo zvyšnej časti odmietol.

4.1. Najvyšší súd v predmetnom rozhodnutí poukázal na to, že pred významnou zmenou právnej úpravy, účinky ktorej nastali 1. januárom 2004, nároky zamestnanca vyplývajúce zo zodpovednosti zamestnávateľa za škodu spôsobenú pracovným úrazom alebo chorobou z povolania prejednávali a rozhodovali súdy ako spory vyplývajúce z pracovnoprávneho vzťahu (§ 7 ods. 1 O.s.p.). Išlo o nároky na náhradu za stratu na zárobku alebo za stratu na dôchodku, za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, účelne vynaložené náklady spojené s liečením a vecnú škodu [§ 198 ods. 1 písm. a/ až d/ Zákonníka práce č. 311/2001 Z.z. v znení účinnom do 31. decembra 2003 (ďalej len „Zákonník práce“).

4.2. Zákom č. 461/2003 Z.z. účinným od 1. januára 2004 došlo k viacerým zmenám, ktoré sa týkali aj právomoci súdov v týchto veciach. Z derogačného ustanovenia § 294 bod 27 tohto zákona vyplýva, že (okrem iného) boli zrušené ustanovenia § 198 ods. 1 písm. a/ až c/ a ustanovenia § 199 až § 213 Zákonníka práce. Jediným nárokom upraveným v Zákonníku práce z titulu pracovného úrazu alebo choroby z povolania zostala vecná škoda; ostatné nároky sú upravené v zákone č. 461/2003 Z.z., pričom nároku za stratu na zárobku alebo stratu na dôchodku zodpovedajú nároky na úrazový príplatok (§ 85 a nasl. zákona č. 461/2003 Z.z.), resp. nárok na úrazovú rentu (§ 88 a nasl. zákona č. 461/2003 Z.z.). Od 1. januára 2004 o uvedených nárokoch (ako aj o ďalších úrazových dávkach uvedených v štvrtej hlave prvej časti zákona č. 461/2003 Z.z.) už nerozhodujú súdy, ale o nich rozhoduje Sociálna poisťovňa.

4.3. V rozhodnutí sp. zn. 1 Cdo 135/2009 najvyšší súd konštatoval, že právomoc Sociálnej poisťovne nie je daná ani na rozhodovanie o nárokoch, o ktorých treba rozhodnúť podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 (§ 272 ods. 5 a 6 zákona č. 461/2003 Z.z.), to (medziiným) znamená o nárokoch na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti; o týchto nárokoch rozhoduje súd ako o spore z pracovnoprávneho vzťahu (§ 7 ods. 1 O.s.p.). Pripomenul, že rovnaký záver je vyjadrený v stanovisku najvyššieho súdu R 27/2006. Vo veci nároku na náhradu žalobcu za stratu na zárobku od 1. augusta 2003 do 31. decembra 2003 nepatrí rozhodovanie do právomoci Sociálnej poisťovne, ale súdu. Ak teda odvolací súd zrušil uznesenie súdu prvej inštancie v časti, ktorou bola zamietnutá žaloba o náhradu za stratu na zárobku od 1. augusta 2003 do 31. decembra 2003, a konanie v tejto časti zastavil a vec postúpil na rozhodnutie Sociálnej poisťovni, odňal žalobcovi možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Pokiaľ ale rozhodoval o ďalšom predmete konania (vo vzťahu k žalobe a/ o určenie, že invalidita žalobcu je v príčinnej súvislosti s jeho pracovným úrazom z 19. júla 2002, a b/ o uloženie povinnosti žalovanej platiť žalobcovi od 1. januára 2004 úrazovú rentu), neodňal žalobcovi možnosť konať pred súdom, lebo tento ďalší predmet konania - aj podľa názoru dovolacieho súdu - nepatrí do právomoci súdu, ale Sociálnej poisťovne. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že odvolací súd nepochybil, pokiaľ v tejto časti rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil, konanie zastavil a vec postúpil Sociálnej poisťovni.

5. Vychádzajúc z vyššie uvedených právnych záverov najvyššieho súdu Krajský súd v Bratislave uznesením z 30. marca 2012 sp. zn. 5 Co 70/2012 rozsudok súdu prvej inštancie v časti týkajúcej sa náhrady za stratu na zárobku od 1. augusta 2003 do 31. decembra 2003 a v časti náhrady trov konania zrušil; vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

6. Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 26. februára 2013 č. k. 8 C 559/2004-266 v spojení s opravným uznesením z 30. júna 2014 č. k. 8 C 559/2004-318 zamietol žalobu. V odôvodnení uviedol, že nároku na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti zodpovedá od 1. januára 2004 nárok na úrazovú rentu podľa § 85 zákona č. 461/2003 Z.z. Právomoc Sociálnej poisťovne podľa § 177 zákona č. 461/2003 Z.z. nie je daná na rozhodovanie o nárokoch na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti, o ktorých treba rozhodnúť podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 (§ 272 ods. 5 až 6 zákona č. 461/2003 Z.z.). O nároku za obdobie od 1. augusta 2003 do 31. decembra 2003 rozhoduje súd podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003, teda podľa § 198 Zákonníka práce. V danej veci je preto zodpovedným subjektom nie Sociálna poisťovňa, ale vtedajší zamestnávateľ žalobcu (t. j. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky). Sociálna poisťovňa by podľa § 210 Zákonníka práce bola povinná vyplatiť žalobcovi iba sumu zodpovedajúcu nároku, ktorý uznal zamestnávateľ. Podľa názoru súdu prvej inštancie ale k tomu nedošlo. Zamestnávateľ žalobcu síce 21. marca 2003 požiadal žalovanú o odškodnenie žalobcu, z jeho žiadosti ale nevyplyva, ktoré nároky podľa ustanovenia § 198 ods. 1 Zákonníka práce a v akom rozsahu uznal. Súd prvej inštancie preto považoval za opodstatnenú námietku žalovanej, v zmysle ktorej je na jej strane daný nedostatok pasívnej legitímácie. Súd prvej inštancie z týchto dôvodov neopodstatnenú žalobu zamietol.

7. Na odvolanie žalobcu proti uvedenému rozsudku a proti opravnému uzneseniu Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 22. marca 2016 sp. zn. 5 Co 581/2014, 5 Co 582/2014 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej a tiež opravné uznesenie. Vo výroku o trovách konania napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalovanej nepriznal náhradu trov konania. Rozhodol tiež o trovách odvolacieho konania. Podľa právneho názoru odvolacieho súdu dospel súd prvej inštancie pri riešení kľúčovej otázky daného sporu k správne právnemu názoru, podľa ktorého na žalovanej strane ide o nedostatok pasívnej legitímácie. Tento záver, súdom prvej inštancie podrobne odôvodnený, zodpovedá aj záverom najvyššieho súdu vyjadreným v uznesení sp. zn. 1 Cdo 135/2009. K odvolacím námietkam žalobcu uviedol, že pri zmene právnej úpravy systému odškodňovania zamestnancov z titulu pracovného úrazu alebo choroby z povolania z oblasti pracovného práva súd prvej inštancie správne aplikoval prechodné ustanovenie § 272 ods. 1 až 3 a ods. 9 zákona č. 461/2003 Z.z., ktoré určujú, o aký druh nároku ide a za aké obdobie sa konkrétny nárok uplatňuje. Pokiaľ žalobca v danom prípade uplatňoval v konaní pred súdom náhradu za stratu na zárobku do 31. decembra 2003, bolo potrebné aplikovať ustanovenia Zákonníka práce. Úraz, z ktorého žalobca uplatňuje nárok, jeho zamestnávateľ uznal za pracovný; žalovaná na tom základe vyplácala žalobcovi náhradu za stratu na zárobku počas pracovnej neschopnosti. I keď túto náhradu vyplácala žalobcovi žalovaná, konala v rámci vzťahu so zamestnávateľom žalobcu, ktorý bol u nej poistený z titulu chorôb z povolania a pracovného úrazu (§ 210 Zákonníka práce v znení do 31. decembra 2003). To, že žalovaná vyplácala žalobcovi náhradu za stratu na zárobku počas jeho pracovnej neschopnosti, neznamena automaticky, že neskôr mu (bez ďalšieho) bola povinná platiť náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti. Výsledky vykonaného dokazovania nepreukázali, že by do 31. decembra 2003 vznikol žalobcovi nárok na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti, resp. že by žalobca úspešne uplatnil sporný nárok po skončení pracovnej neschopnosti u zodpovedného zamestnávateľa. V súdnom sporovom konaní bolo možné predmetný nárok uplatniť len voči subjektu zodpovednému za škodu na zdraví (v danom prípade teda voči zamestnávateľovi žalobcu). Žalobca ale aj po rozhodnutí najvyššieho súdu naďalej (nesprávne) uplatňoval sporný nárok nie proti zamestnávateľovi, ale proti Sociálnej poisťovni. Odvolací súd z týchto dôvodov potvrdil napadnuté rozhodnutie ako vecne správne (§ 219 ods. 1 O.s.p.); o trovách konania a náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 142 ods. 1, § 220 O.s.p. a § 224 ods. 1 O.s.p.

8. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie. Uviedol, že podstatným dôvodom pre podanie tohto mimoriadneho opravného prostriedku je nesprávne právne posúdenie veci. Po opísaní priebehu skutkového deja, v rámci ktorého došlo k jeho pracovnému úrazu, resp. po vylíčení trvalých zdravotných následkov a jeho invalidity žalobca podal vysvetlenie svojich doterajších aktivít voči vtedajšiemu zamestnávateľovi smerujúcich k vyplateniu náhrady za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti a tiež k uspokojeniu jeho nárokov na úrazovú rentu. Následne, po podrobnom opísaní dôvodov vedúcich k podaniu žaloby, ako aj doterajšieho priebehu konania a prieskumov, ku

ktorým došlo, podal kritiku postupu prvoinštančného a odvolacieho súdu s tým, že súdy - podľa jeho presvedčenia - nerešpektovali právne závery vyjadrené najvyšším súdom v rozhodnutí sp. zn. 1 Cdo 135/2009. Dovolateľ odvolaciemu súdu vytkol, že v napadnutom rozsudku uviedol celý rad nepodložených argumentov, ktoré neobstoja a priečia sa nielen skutočnosti, právnomu poriadku, rozhodnutiu najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 93/2003, ale aj záverom, ku ktorým dospel najvyšší súd pod sp. zn. Cpj. 11/80. V doplneniach dovolania podal žalobca vysvetlenie svojich dôvodov podania žaloby práve proti Sociálnej poisťovni; podľa jeho názoru totiž žaloba nemôže smerovať proti tomu, kto jeho nároky uznal (proti jeho zamestnávateľovi), ale len proti tomu, kto po účinnosti zákona č. 461/2003 Z.z. odmietol postupovať podľa zákona (týmto subjektom je podľa jeho názoru žalovaná). Z týchto dôvodov žalobca žiadal, aby dovolací súd buď rozsudky odvolacieho a dovolacieho súdu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, alebo zmenil tak, že žalovanej Sociálnej poisťovni uloží povinnosť zaplatiť mu náhradu za stratu na zárobku za obdobie od 1. augusta 2003 do 31. decembra 2003 vo výške 454,81 € mesačne a od 1. januára 2004 tomu zodpovedajúcu valorizovanú úrazovú rentu.

9. Žalovaná sa k dovolaniu písomne nevyjadrila.

10. Najvyšší súd ako súd dovolací [§ 35 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana s právnickým vzdelaním (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

11. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Pripustnosť dovolania bolo preto potrebné posudzovať podľa ustanovení CSP. Aj po zmene právnej úpravy dovolacieho konania, ktorú priniesol CSP v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou, treba dovolanie naďalej považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte uvádza odkaz na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky)].

12. Najvyšší súd v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 36/2016, 5 Cdo 264/2014, 1 Cdo 334/2013).

13. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno ani po 1. júli 2016 interpretovať rozširujúco; namieste je tu skôr reštriktívny výklad (3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014).

14. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

15. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

16. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

17. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod. V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

18. Vychádzajúc z formulácií dovolania a posudzujúc tento mimoriadny opravný prostriedok podľa jeho obsahu (§ 124 CSP) je zrejmé, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Z hľadiska obsahového žalobca zreteľne tvrdí, že odvolací súd sa pri riešení právnej otázky, na ktorej spočíva jeho rozhodnutie, odklonil od toho riešenia určujúcej otázky, ktoré už skôr v danom spore zvolilo rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 135/2009 a ktoré zároveň zodpovedá ustálenej rozhodovacej praxi odvolacieho súdu.

19. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky.

19.1. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou dovolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

19.2. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli toto ustanovenie, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu vyjadrujú predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali (3 Cdo 6/2017, 6 Cdo 21/2017).

19.3. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní. Právne otázky, takto dovolateľom v dovolaní nenastolené a nepomenované, nemajú relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia.

19.4. Osobitne významným znakom otázky relevantnej v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP je jej zásadný právny význam. Aj za účinnosti nových civilných predpisov je opodstatnené konštatovanie, že otázkou zásadného právneho významu je otázka, ktorá je významná nielen pre tú-ktorú prejednávanú právnu vec (spor), ale aj zo širších hľadísk, najmä z hľadiska celkovej rozhodovacej praxe všeobecných súdov Slovenskej republiky (1 Cdo 132/2009, 2 Cdo 71/2010, 3 Cdo 51/2006, 4 Cdo 151/1998, 5 Cdo 1/2010, 7 Cdo 117/2011). Zásadný právny význam otázky, ktorú má na mysli ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je daný zámerom prispieť k zjednocovaniu (a zjednoteniu) rozhodovania všeobecných súdov Slovenskej republiky.

19.5. Naostatok treba uviesť, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP je relevantná len otázka, ktorá kumulatívne vykazuje všetky vyššie uvedené znaky. Ak z týchto znakov chýba čo i len jeden, nemôže byť dovolanie procesne prípustné.

20. Pokiaľ procesná strana v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, nevymedzí právnu otázku a neoznačí rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré riešia právnu otázku inak, ako ju riešil odvolací súd, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach (ktorú otázku a ktorú rozhodovaciu prax mal dovolateľ na mysli); v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo byť neefektívne a nedosahujúce zákonom určený cieľ. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky a nekonkretizovania podstaty odklonenia sa od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nemôže ale najvyšší súd (na druhej strane) pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priechiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP.

21. V danom prípade kľúčovou otázkou pre rozhodnutie odvolacieho súdu bolo, či v tomto spore žalovaná Sociálna poisťovňa je (bola) pasívne vecne legitimovaná.

21.1. Vecnou legitimáciou sa rozumie stav vyplývajúci z hmotného práva, v rámci ktorého je jeden z účastníkov tohto vzťahu nositeľom oprávnenia (je aktívne legitimovaný) a druhý účastník je nositeľom právnej povinnosti (je pasívne legitimovaný). Nedostatok vecnej legitimácie (aktívnej alebo pasívnej) vedie vždy k zamietnutiu žaloby meritórnym rozhodnutím (5 Cdo 180/2007, 2 Cdo 283/2013, 3 Cdo 405/2015).

21.2. Žalobca - opäť vychádzajúc z obsahu jeho dovolania (§ 124 CSP) - vo vzťahu k tejto otázke zastáva názor, že v predmetnom spore pasívne legitimovaným nemôže byť ten, kto jeho nároky uznal (t. j. jeho zamestnávateľ), ale ním musí byť ten, kto jeho nároky odmietol uznať (v zmysle jeho argumentácie Sociálna poisťovňa). Túto otázku žalobca nastolil v dovolaní ako „právnu otázku“ v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Bolo preto na najvyššom súde, aby v dovolacom konaní posúdil, či sa odvolací súd pri riešení tejto otázky (majúcej pre jeho rozhodnutie kľúčový význam) odklonil od „zaužívanej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“, ktorú dovolateľ vymedzil a konkretizoval ním označenými rozhodnutiami najvyššieho súdu.

22. Žalobca je presvedčený, že odvolací súd sa odklonil od právneho názoru zaujatého najvyšším súdom v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 93/2003. Najvyšší súd v tomto rozhodnutí riešil (v zmysle § 238 ods. 3 O.s.p.) nastolenú otázku zásadného právneho názoru, „či je prípustné zníženie náhrady straty na zárobku po skončení práceneschopnosti pri odškodnení pracovného úrazu, ak žalobca bol uznaný čiastočne invalidným a bol s ním pracovný pomer rozviazaný z organizačných dôvodov a pre nedostatok vhodných pracovných príležitostí nemá po pracovnom úraze vedľa čiastočného invalidného dôchodku príjem z vlastnej zárobkovej činnosti a stal sa nezamestnaným bez nároku na podporu v nezamestnanosti“.

22.1. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 93/2003 vysvetlil predpoklady zodpovednosti zamestnávateľa voči zamestnancovi za škodu podľa ustanovenia § 190 ods. 1 Zákonníka práce (pracovný úraz, vznik škody a príčinná súvislosť medzi pracovným úrazom a vznikom škody). Táto právna problematika nebola však v preskúvanom prípade základom, na ktorom súdy zamietli žalobu.

22.2. Z dovolaním napadnutého rozhodnutia vyplýva, že odvolací súd nezaložil svoje rozhodnutie na spochybnení existencie pracovného úrazu žalobcu a vzniku jeho nárokov z poškodenia zdravia, ku ktorému došlo v dôsledku jeho pracovného úrazu. Odvolací súd celkom zreteľne dospel k záveru o dôvodnosti zamietnutia žaloby preto, lebo žalobca ju podal proti tomu, kto v danom prípade nie je pasívne legitimovaný.

22.3. Vzhľadom na túto odlišnosť oboch prípadov (právnych dôvodov rozhodnutí) považuje dovolací súd za neopodstatnenú argumentáciu žalobcu, podľa ktorej sa odvolací súd odklonil od záverov dovolacieho súdu vyjadrených v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 93/2003.

23. Dovolateľ namieta aj odklon od právneho názoru najvyššieho súdu, v zmysle ktorého „na vznik

poškodenia zdravia, vyvolaného pracovným úrazom môžu spolupôbiť aj iné vnútorné faktory (vrodené alebo získané), ktoré vyvolávajú v organizme neobvyklé zmeny“ (Cp.j. 11/80). Aj v o väzbe k takto tvrdenému odklonu o d rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba konštatovať, že predmetný právny názor sa netýkal podstaty toho, na čom založil odvolací súd svoje rozhodnutie - odvolací súd v preskúmanom prípade zamietol žalobu len z dôvodu nedostatku pasívnej legitímácie Sociálnej poisťovne. Inými slovami: žaloba bola v danom prípade (pokiaľ ide o náhradu za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti za obdobie do 31. decembra 2003) zamietnutá preto, lebo žalobca sa svojich nárokov domáhal proti tomu, kto v danom období nebol nositeľom povinnosti uspokojiť tieto jeho nároky. Pokiaľ žalobca v dovolacom konaní žiadal uložiť žalovanej, aby mu od 1. januára 2004 platila úrazovú rentu, dovolací súd opätovne (v zhode s rozhodnutím 1 Cdo 135/2009) uvádza, že od tohto dňa už o tomto nároku nerozhoduje súd.

24. Pokiaľ žalobca tvrdí, že sa odvolací súd odklonil od právnych záverov najvyššieho súdu, ktoré už skôr zaujal v rozhodnutí sp. zn. 1 Cdo 135/2009, je potrebné zdôrazniť, že toto rozhodnutie najvyššieho súdu sa - s ohľadom na zmeny, ktoré priniesla právna úprava účinná od 1. januára 2004 - týkalo predovšetkým otázky (rozčlenenia) právomoci štátnych orgánov rozhodovať po uvedenom dni o náhrade za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti a o úrazovej rente.

24.1. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 1 Cdo 135/2009 nevyslovil právny názor, že nárokov, ktoré uplatnil žalobca svojou žalobou, sa má domáhať proti Sociálnej poisťovni, resp. že Sociálna poisťovňa je v danom prípade pasívne vecne legitimovaná. Kľúčový právny záver odvolacieho súdu, podľa ktorého Sociálna poisťovňa nie je v tomto spore pasívne vecne legitimovaná, neznamená teda odklon od záverov vyjadrených najvyšším súdom v rozhodnutí sp. zn. 1 Cdo 135/2009. Odvolací súd sa od tohto rozhodnutia najvyššieho súdu neodklonil pri riešení otázok významných pre daný spor, a to ani v tom, že o nárokoch na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti, o ktorých treba rozhodnúť podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 (§ 272 ods. 5 a 6 zákona č. 461/2003 Z.z.), rozhoduje súd ako o spore z pracovného vzťahu (§ 7 ods. 1 O.s.p.).

24.2. Najvyšší súd v predmetnom rozhodnutí konštatoval správnosť právneho záveru odvolacieho súdu, podľa ktorého rozhodovanie o priznaní úrazovej renty od 1. januára 2004 patrí (už) do právomoci Sociálnej poisťovne. V zmysle uvedeného neznamená teda odklon od právnych záverov vyjadrených v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 135/2009 právny záver odvolacieho súdu, že žalobca svoje nároky za obdobie od 1. augusta 2003 do 31. decembra 2003 uplatnil v súdnom konaní voči nesprávnemu subjektu; taký odklon neznamená ani záver odvolacieho súdu, že nemá právomoc rozhodnúť o žalobou uplatnenom nároku za obdobie od 1. januára 2004.

25. Z dôvodov, ktoré sú uvedené vyššie, dospel dovolací súd k záveru, že žalobca síce označil právnu otázku, neopodstatnené je však jeho tvrdenie, že odvolací súd sa pri riešení tejto právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP). Odvolací súd sa riešením právnej otázky majúcej kľúčový význam pre jeho rozhodnutie (otázky vecnej legitímácie Sociálnej poisťovne za obdobie, v ktorom mal súd právomoc rozhodovať o žalobcom uplatnenom nároku) neodklonil od riešenia tejto otázky ustálenou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu. Aj v súvislosti s týmto konštatovaním pripomína najvyšší súd stanovisko R 27/2006. So zreteľom na to dovolací súd uzatvára, že dovolanie žalobcu je procesne neprípustné.

26. Pokiaľ žalobca v dovolaní - vychádzajúc opäť z obsahu tohto procesného úkonu (§ 124 CSP) - pre prípad zrušenia napadnutého rozsudku a vrátenia veci na ďalšie konanie žiadal vylúčiť doterajších sudcov prvoinstančného a odvolacieho súdu [z dôvodu ich postupu v konaní a prejednávaní (vzhľadom na opakované a závažné porušovanie zákonov a judikátov)] dovolací súd uvádza, že z dôvodov vyššie uvedených nie sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu, teda ani pre žalobcom požadované zrušenie napadnutého rozsudku a vrátenie veci na ďalšie konanie. V predmetnom konaní, ktoré už bolo právoplatne skončené, neprichádza do úvahy ďalšie konanie a rozhodovanie sudcov prvoinstančného ani odvolacieho súdu. Vzhľadom na to najvyšší súd po prijatí záveru o procesnej neprípustnosti podaného dovolania nerozhodoval o tom, či sú títo sudcovia vylúčení z ďalšieho konania a rozhodovania.

27. Procesne neprípustné dovolanie odmietol najvyšší súd podľa § 447 písm. c/ CSP.

28. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

29. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.